

Tieliikenteen turvallisuustoiminnan edistämisen valtionavustus, hankeavustus 2022 - Hankekortti

Nuorten liikenneturvallisuuskahvit

Vastuutaho, yhteyshenkilö	Oulun kaupunki, Saija Räinen, saija.raina(at)ouka.fi, 050 570 0723	
Osallistujat	Oulun kaupunki, Liikenneturva, Poliisi, Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue/ Neuropsykologi, Sitowise Oy (konsultti)	
Aikataulu	Helmikuu 2023	Lokakuu 2023
Hankkeen tavoite ja sisältö, kohderyhmä	<p>Hankkeen tavoitteena on edistää nuorten (Oulun kaupungin toisen asteen opiskelijoiden) liikenneturvallisuutta ja vaikuttaa heidän liikennekäyttäytymiseensä positiivisesti liikennekasvatuksen erilaisia keinovalikoimia hyödyntäen. Ideana on kehittää konsepti, Nuorten liikenneturvallisuuskahvit, jota voidaan hyödyntää eri puolella Suomea kaupungeissa ja kunnissa kohdennettuna eri kohderyhmille. Hanke tukee valtakunnallisen liikenneturvallisuusstrategian toimenpidettä "26. Vahvistetaan tavoitteellista ja pitkäjänteistä liikennekasvatusta toisella asteella."</p> <p>Hanke koostuu neljästä työvaiheesta alustavan aikataulun mukaisesti:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Valmistautuminen (sisältäen toisen asteen opiskelijoille kyselyn laatimisen, suunnittelutyöpajan, kohderyhmien kartoituksen), helmi-maaliskuu 2. Nuorten liikenneturvallisuuskahvit (sisältäen n. 4 kpl liikenneturvallisuuskahvi -tempauksia nuorille, viestinnän toisen asteen kouluille, onnettomuusanalyysin), helmi-kesäkuu 3. Kysely, asiantuntijahaastattelut ja raportointi (sisältäen kyselyn toteuttamisen ja analysoinnin, haastattelut asiantuntijoille ja raportoinnin käynnistämisen), maaliskesäkuu 4. Viestintä ja seuranta (sisältäen hankkeen tuloksista viestimisen, seuraavan kyselyn ajankohdan suunnittelun, tapahtuman ohjekortin kaatimisen ja työn viimeistelyn), kesä-lokakuu <p>Kohderyhmänä hankkeessa ovat Oulun kaupungin ammattikoulujen ja lukiodien opiskelijat. Liikenneturvallisuuskahveilla pyritään tavoittamaan nuorten joukosta etenkin sitä osaa nuorisosta, jolla voi olla erilaisia ongelmia elämän eri osa-alueilla.</p>	
Ennakoitu tulos	<p>Kyselyn avulla saadaan tietoa nuorten ajatusmallista ja toiminnasta liikenneturvallisuuteen liittyvistä näkökulmista sekä samalla tavoitetaan iso joukko nuoria herätellen heitä pohtimaan liikennekäyttäytymistä. Nuorison joukosta pyritään tavoittamaan konkreettisesti myös ns. ongelmanuoria ja antamaan heille uusia näkökulmia liikennekäyttäytymiseen liittyen.</p> <p>Liikenneonnettomuusanalyysin avulla verrataan Oulun nuorille tapahtuneita liikenneonnettomuuksia koko maan nuorten liikenneonnettomuuksiin ja käydään läpi, nouseeko sieltä tiettyjä onnettomuusluokkia ja -tyyppejä esille.</p>	

	<p>Nuorten liikenneturvallisuukskahveista laaditaan ohjekortti, jonka avulla tempausta voi lähteä monistamaan myös muihin kaupunkeihin ja kuntiin.</p> <p>Työn lopussa hankkeesta ja hankkeen tuloksista tiedotetaan eri kanavilla.</p>
Lisätietoja hankkeesta	<p>Hankkeesta saa lisätietoa hankkeen yhteyshenkilön kautta. Hankkeesta tiedotetaan ja viestitään laajemmin työn loppuvaiheessa mm. sosiaalisen median kautta.</p>

Hankkeen päättyessä täydennetään:

Tulokset	<p>Hankkeessa luotiin uudenlainen konsepti lähestyä kasvokkain toisen asteen oppilaita pienryhmissä liikenneturvallisuuksuteen ja liikennekäyttäytymiseen liittyen. Rennoissa kahvitilaisuuksissa poliisi, Liikenneturva ja neuropsykologi kertoivat eri näkökulmista liikenneturvallisuuksuteen ja liikennekäyttäytymiseen liittyen. Lisäksi laadittiin nuoria liikenneturvallisuuksuteista herättelevä kysely, joka toteutettiin sekä liikenneturvallisuuksutekahveille osallistuneille että laajemmin toisen asteen opiskelijoille.</p> <p>Toisen asteen opiskelijoille suunnattuja kyselyjä voidaan uusia esimerkiksi vuosittain. Myös liikenneturvallisuuksutekahveja voidaan järjestää tiettyin väliajoin. Nuorten liikenneturvallisuuksutekahvit ohjekortin avulla konseptia voi toteuttaa myös muilla paikkakunnilla.</p> <p>Hankkeen tiedote löytyy Oulun kaupungin verkkosivuilta: https://www.ouka.fi/oulu/ajankohtaista/uutiset-ja-tiedotteet/-/asset_publisher/bvHVXaxqOINH/content/oululaisnuorten-liikenneturvallisuuksuteetouutta-vahvistettiin-kyselylla-ja-kahveilla</p>
Miten tavoitteet toteutuivat?	<p>Hankkeen tavoitteena oli edistää Oulun kaupungin nuorten, toisen asteen opiskelijoiden, liikenneturvallisuuksutea ja vaikuttaa heidän liikennekäyttäytymiseensä positiivisella tavalla liikennekasvatuksen erilaisia keinovalikoimia hyödyntäen. (Hanke tukee valtakunnallisen liikenneturvallisuuksutestrategian toimenpidettä "26. Vahvistetaan tavoitteellista ja pitkäjänteistä liikennekasvatusta toisella asteella.") Tavoitteena oli kehittää konsepti, Nuorten liikenneturvallisuuksutekahvit, jota voidaan toteuttaa ohjekortin mukaisesti tai sitä soveltaen eri kaupungeissa ja kunnissa. Tavoite konseptin kehittämisestä toteutui.</p> <p>Hankkeen aikana järjestettiin neljät liikenneturvallisuuksutekahvit OSAOn opiskelijoille ja tilaisuudet koettiin sekä järjestäjien, puhujien että opiskelijoiden näkökulmasta onnistuneiksi. Nuoria kohdattiin kasvokkain kahvitilaisuuksuteissa ja tilaisuudet koettiin vaikuttaviksi. Kahvitilaisuuksuteisiin osallistuneille opiskelijoille pidettiin tilaisuuksuteiden lopussa anonyymi kysely, johon sai vastata kännykällä. Vastanneista 25 % piti tilaisuutta todella hyödyllisenä ja 58,3 % hyödyllisenä. Vastauksien perusteella voidaan todeta tilaisuuksuteiden olleen nuorten mielestä hyödyllisiä.</p> <p>Liikenneturvallisuuksuteen ja liikennekäyttäytymiseen liittyvän kyselyn kautta tavoitettiin lisäksi laajempi joukko Oulun toisen asteen opiskelijoita.</p>

<p>Arvio hankkeen vaikutuksista liikenneturvallisuudelle</p>	<p>Hankkeella tuettiin valtakunnallisen liikenneturvallisuusstrategian toimenpidettä, jonka kautta vahvistetaan tavoitteellista ja pitkäjänteistä liikennekasvatusta toisella asteella. Toisen asteen opiskelijoille toteutetun kyselyn avulla saatiin heräteltyä nuoria pohtimaan omaa ja kavereidensa liikennekäyttäytymistä. Tähän pyrittiin myös hankkeen viestinnällä. Kahvitilaisuuksissa puolestaan kohdattiin kasvokkain nuoria ja kerrottiin eri näkökulmista liikenneturvallisuuteen liittyviä seikkoja tarkemmin. Liikenneturvallisuuskahvit koettiin vaikuttavina tapahtumina.</p> <p>Kahvitilaisuuksien vaikutukset nuoriin ajateltiin olevan kuitenkin melko lyhytaikaisia samoin kuin kyselynkäin vaikutukset. Hankkeen lopputuloksissa pohdittiinkin, miten liikenneturvallisuuteen ja liikennekäyttäytymiseen liittyviä asioita saataisiin toistettua nuorille säännöllisesti. Säännöllisellä ja pitkäjänteisellä muistuttamisella nähdään olevan kauaskantoisia vaikutuksia nuorten liikennekäyttäytymiseen ja liikenneturvallisuuden parantumiseen.</p>
<p>Mitä opittiin? Mitä kannattaisi tehdä toisin?</p>	<p>Hankkeen aikana järjestetyt kahvitilaisuudet toisen asteen opiskelijoille koettiin kaikkien mielestä onnistuneiksi ja vaikuttaviksi.</p> <p>Kahvitilaisuuksien järjestelyihin jatkoa ajatellen on hyvä kirjata puheenvuorojen puhujille selkeät ohjeistukset liikenneturvallisuuskahveille (poliisi, Liikenneturva ja neuropsykologi), jotta kaikilla tilaisuuksissa puhuvilla henkilöillä on selkeä käsitys tapahtuman kulusta ja omista puheenvuoroistaan. Puhujat voivat vaihtua tilaisuudesta toiseen, joten on tärkeää, että kaikilla tapahtumiin osallistuvilla henkilöillä on puheenvuorojen aihekokonaisuudet hyvin tiedossa.</p> <p>Ohjausryhmässä pohdittiin opettajien osallistumista tilaisuuksiin ja todettiin, että opettajien on hyvä tietää, mitä aiheita liikenneturvallisuuskahveilla käsitellään, jotta he pystyvät tarvittaessa keskustelemaan oppilaiden kanssa tapahtuman jälkeen. Tapahtuman jälkeen opettajan ja oppilaiden välinen keskustelu on myös toivottavaa, koska näin saadaan jatkumoa aiheen käsittelylle. Kuitenkin opettajien rooli tapahtumissa on kuuntelija ja tapahtuman lopussa oppilaita keskusteluun kannustava. Asiantuntijoiden puheenvuorot on hyvä rauhoittaa muulta keskustelulta ja vasta tapahtuman lopussa ottaa aikaa vapaamuotoiselle keskustelulle.</p> <p>Oppilaiden aktivoimiseksi mietittiin kahvitilaisuuksien lopussa järjestettävän kyselyn lisäksi myös esimerkiksi kyselyohjelman tai osallistamistyökalun (esim. Mentimeter) käyttöä niin, että asiantuntijat voivat esittää oppilaille kysymyksiä, joihin oppilaat voivat vastata verkon kautta anonymisti. Anonymisti vastaaminen vähentää usein kynnystä osallistumiseen, kun ei tarvitse miettiä, mitä muut vastauksesta ajattelevat.</p> <p>Nuorten liikenneturvallisuuskahvit –konsepti toimi hyvin erillisenä hankkeena. Hankkeen aikana toteutetuissa kahvitilaisuuksissa koettiin hyväksi, että asiantuntijat olivat paikallisia, jolloin kerrottu asia ja esimerkit tuntuivat henkilökohtaisemmalta ja vaikuttavammalta nuorten näkökulmasta. On tärkeää kertoa kyseisen alueen tapahtumista nuorille, koska se tekee asiasta konkreettisemmän.</p> <p>Jatkon kannalta koetaan liikenneturvallisuuskahvit melko haastavaksi toteuttaa, koska tapahtuma vie paljon resursseja (aikaa ja rahaa) sekä tapahtuman esiintyjiltä että järjestäjiltä. Tapahtumaan voi olla etenkin pienemmissä kunnissa vaikea löytää sopivia asiantuntijoita puhujiksi. Hankkeen aikana todettiin, että jos tapahtumaan osallistuvien nuorten</p>

määrää lisätään reilusti, jotta yhdellä tapahtumakerralla tavoitetaan suurempi yleisö, kärsii tapahtuman alkuperäinen idea kohdata nuoria kasvatusten. Jatkoa ajatellen olisi hyvä kehittää konseptia niin, että tapahtuma saadaan yksinkertaisemmin toimivaksi ja testata mahdollisia uusia toimintamalleja tapahtumalle.

Yhtenä ajatuksena hankkeen edetessä nousi esille, voiko liikenneturvallisuuksikahvit järjestää virtuaalisena siten, että asiantuntijat ovat tapahtumassa videoyhteyden kautta ja oppilasryhmä on opettajineen läsnä omassa tilassa. Virtuaalitapahtuman kautta saavutettaisiin enemmän kuulijoita, mutta tapahtuman vaikuttavuus saattaa heiketä, kun aidot kohtaamiset puuttuvat. Virtuaalitapahtuma on kuitenkin varteenotettava tapahtuman järjestämiskeino, jota voi lähteä jatkokehittämään.

Tapahtuman jälkeen olisi tärkeää, että tapahtuman aiheiden käsittely ja niistä muistuttaminen jatkuisi pitkäjänteisesti. Tässä hankkeessa ei vielä löydetty muuta keinoa jatkuvuuden takaamiseksi kuin esimerkiksi vuosittain toistettava liikenneturvallisuuksikysely sekä viestintä. Jatkokehityksen kannalta on tärkeä miettiä, kuinka liikenneturvallisuuksiteemaa voidaan tuoda nuorille säännöllisesti esille, jotta vaikutus nuoriin olisi jatkuvaa.

Kaikille toisen asteen opiskelijoille suunnatun kyselyn jakelun kattavuus on hyvä tarkistaa ja tehdä aktiivista muistuttelua kyselyyn vastaamisesta. Jos mahdollista kysely kannattaa ajoittaa sellaiseen ajankohtaan, jolloin mahdollisimman moni opiskelija on koulussa eli ei olisi harjoittelujakso tai luvuloma käynnissä.

Nuorten liikenneturvallisuuksia ja liikennekasvatusta olisi tärkeää jatkaa peruskoulun jälkeen toisen asteen oppilaitoksissa. Erityisesti logistiikka-alan opiskelijoille aihe on hyvin konkreettinen ja tärkeä myös ammatillisesta näkökulmasta. Myös lukioiden ja ammattikoulujen liikenneturvallisuuksityötä voitaisiin edistää enemmän, mikäli se olisi selkeästi osana toisen asteen opetussuunnitelmaa.